

РУСКИ НОВИНИ

Dr. I. Đ. Višević rektor grk. sjemeništa Zagrebl. gornji grad

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЮГОСЛАВИИ

Виходза кажди тидень. — Предплата на рок 60 Дин., на пол рока 30 Дин. За Америку и други краі 2 долари рочне.

Предплату и шицки писма до Редакції в Уграву треба послаца на адресу: „Руски Новини“ Пиникоревци (Югославия).

ПРАЗДНИКОВ ПРАЗДНИК

Ангел вопияше Благодатній:

Чистая Діво радуйся!...

... Люди веселитесь!

Нашка празнуеме празник воскресеня Того, котри постоянно научовал, же Вон жидло живота, же Вон живот вечни.

Ані Апостоли тоту науку не могли з початку порозумиц, кед чули од Исуса Христа, як будзе страшно мучени и же умре. Не могли порозумиц, як ше може зложити: вечни живот и шмерц. Але вони ипак всецї верели словом Исуса Христа як свойому людскому розуму.

Кед всеї Жидзи па и ученики Христово одступели од Христа пре Його науку о пресв. Евхаристии, питали ше Исус Христос и своїх Апостолох: «Чи и ви сцеще пойдц?» Св. Петро у мезу Апостолох одвитовал: «Господи, гдѣ кому да идземе?... Ти маш слова вечного живота.»

То бун найще краси и добри одит.

Тото шицко було потвердзене на празник Христового воскресеня. Кед пришла на Него шмерц, вона не пре-могла Його, але Вон сокрушил силу шмерци: «Смертно смерть попрал и стущим во гробих живот даровал» — «зос своєю шмерцу нашу шмерц зничел и мертвим, живот даровал». Прето Ангел поволуе и пресв. Богородицу, а и нас шницих: «Радуйце ше».

Але нам жалосц на днешні празник воскресеня Христового не радує ше шицки людзе. А чом?

Кед Исус Христос на крику умезал, стало под крижом вельке множество неприятельох Христових зос całej Јалестии. Як ше вони радовали, кед идзели, яки страшни боли и муки церки Исус Христос на крику! Але лево Исус Христ умар, неприятель Його ж заш мали вельки бриви. Вони ше

опомнѣли, же Исус Христос гурорел о своім воскресеню на треци дзень. И шицїм не завадал ані празник Пасхи, вони дораз ишли до поганьского намистиика Пилата и молили стражу за гроб, «да можебуц Апостоли не украдию мертве тіло Исусово и не розплаша людзом, же воскрес».

Але шицко то було задармо. Як Христос Господь предрекел, так ше и

стало. В недзелю вчас рано прибегли стражаре, котри чували гроб Исусов и так гурорели: «Жем ше страшно потре-сла. Ангел зинел з гроба, одпаяел камень зос гробу и шеднул на нго. Лице Його було як блискавка, а вимати били як шнї. Од страху пред нїм ми замлези и бѣдзи зме як мертви».

Страшни то бѣди висти за неприятельох Исуса Христа. Да у нїх було и наименей добрей волї, вони би ше тераз мушени перши поклонїи Исусу Христу. Але дявољска лиха не сцела ше ані тераз подац. Вони ше межи собу радзени дали войном вельо пенези — пеней яко дали Юди Искариотскому и научели их да так межи людзми шганя: «Докля ми спали, пришли ученици Исусово и украдли Його мертве тіло».

Сто роки по шмерци Исуса Христа слухал св. Юстин, мученик, як Жидзи

тото исто розплашує. Пеней як 400 роки по шмерци Исуса Христа, слухал то-ти исти слова и св. Августин, а вон на нїх так одповедал: «Панце маце красиш шведкох, котри и док шнїя, знаю, до ше коно нїх збива».

Народ жидовски всецї верел таким шведком, як самому Исусу Христу и тим, котри видзели воскресного Исуса Христа, прето бул од Христа Господа и одручени.

Ми християне, перше и отворено исповидуеме.

«Христос воскрес зос мертвих, и зос своєю шмерцу нашу шмерц сокрушил и нам шицким осигурав воскресенне». И прето ше ми ведно зос пресв. Богородицу и зос нашим небом нашка цешиме и радуеме.

Прето, людзе мойо мили, маїце шицки неограничену надїю на воскресного Исуса Христа и идце за Нїм кажди по своей крижей драпї Меркуїис, да вше так живне, же бисце могли вшадзи зос св. Павлом гурорити: «За мнѣ жив — то Христос». (Фил. 1, 21).

Бо лем теди ше на нас выпольи слова истого Апостола: «Пожерта бисеть смерть побидою. Дзе ши, шмерц, жало! Дзе твоя, але, побида?... (Богу слава, котри нам дал побиду по Христу). Прето, браца мойо мили, будзше тварди, не попушуйце! Будзше аше горљиви у работи Господнїей знаючи, же ваш труд не будзе даремни пред Господом». (1. Кор. 15, 54—58.)

Шицким свящїником и вирним криже-вацкей епархии поснїам радосни прилит:

„Христос Воскресе“.

Крижевци на Лазарову соботу 1932.

† Дионисий, владика.

ВЕЛЬКА НОЦ.

Наг живота
Без ролени,
Наг без шмерца
Воскресня.

Дзвоня дзвони	Звладав зависц
Милотласно	Пакосц, злобу —
Вельку радосц	Воскрес славно
Глаша ясно	Вон зос гробу.
Христос Воскрес!	Звладав цемносц
Спасеш швет,	Христос нам,
Вичней шмерца	Вична шветлосц
Вечей пер!	Шваци заш.

Весели пшци
Най лис шпивоа,
Най у радосци
Шерца пліваа!
Радосц вельку
Нешка майме
Христос Воскрес!
Зашпивайме

Габор Б-ко.

ШВЕЦЕНЄ.

Найвекши християнски швета у року: Крачуи и Вельку Ноц прикрашен нац руско-українски народ з риколма краснима обичаями. На Крачуи приходзи шпиванє крачуиски оисцї, котри вола наш народ у Галициї и на Україне «копцї»; єст их барз вельо, єдна красша од друтей. На Вельку Ноц мамє шпеченє пасхи, обліванє, а на Україне иже так звали «гайки», красни забави лепшох дзвизаох зос шпиваньом у цитору при церкви и др.

Шпци тотї обичаї церкла не запо- веда, ижего их не муши тримац. Але инак наш их народ трима и чува уж вельо сто роки и то добре. Хто їх отри- мує з шобову, з цештованьом ржи до- бре, по християнски. Бо тотї обичаї, а особливо шпиванє на Крачуи и шпеченє пасхи на Вельку Ноц, маю у себе хри- стиянски дух и затримую то дух у на- ших фамилийох. Прето кед ше тотї оби- чаї дагдзе траца, то знак, же там нет жи- вого християнского духа.

Церква на гробе Христовим у Єрусалиме.

Найважнїши и найкрасни руски обичай на Вельку Ноц єст швеченє Па- схи. То барз стари обичай, чежко по- вєст, кеди ше пон започал. Уж у най- старейших церковних Требнїкох нахо- дза ше молитви на благословєнє пасхи. Пасха — вельки житни хлеб, то при швеченю главне, а вєц приходза вайца,

винельке месо, сир, масло и др. Шпцко то вредна газдиня уклада до кошарк крашне приборє и з найлєпшим рушнї- ком закрийє и так ноши до церкви. По Служби ше газдинї з цалого валалу по- ставя до шора наоколо церкви и спа- щєнїх благослови.

Яке значєнє ма тот обичай швечєнє пасх? — шптамє ше знаюци, же нешка уж велї християнє думало, же шпечєнє лєм зато, да ше на вельку Ноц человек добре нає. Але то не так.

Ми християнє кед лєм воламе сви- щєнїка, да нам дацо пошвєчи, уж зос тим визнаваме свою вирю у Бога. На кед ношимє швєчєнє до церкви з тим ука- зуємє и признаваме, же шпцко цо нам треба за прекарменє доставамє од Бога. А вєц ми християнє счємє да и наше єдзєнє бїудзє у шоре умерєнє, по Бо- жєй волї. Бо єст вельо людзох, котри так неумєрєно єдза и пїю, же бїи ше того и животинї таньбєши, кед би могли. По шблагословєню ми нашеї поживи да- вамє висшє значєнє.

Надалєй ми приправимє на Вельку Ноц швєчєнє зато, да укажємє свою ра- досц, же наш Спаситєль воскрес. Да се- бе припомнимє, же и наше жєло дакєди воскреснє славно, лєм кед бїудзємє Бо- гу вирно служарї.

Зос молитвох, котри євщєнїк при швєчєню глашнє модлї видзимє, же вель- коночнє швєчєнє напомина нам прижнї пради нашеї вири. Ми ше модлїмє, да Всємогущї шблагослови наш насущнї хлеб и же би тотї, котри тот хлеб бїуду уживац пришлї до вишнього царства у небе, а вєц да их Бог зачува од хорє- тох, нещєсца и каждого зла.

З дальшей молитви виднє, же тотї месо, цо го приношимє швєчєнц прєставя тотї барашчє, котрє Богу жєртвовав Авєл, и тотї, цо го жєртвовав Авраам,

СВЯТИ ФРАНЬО И ВОВК.

У тим часу, кед св. Франьо жиє у варошу Губиню повєст ше у тим краю вельки, дзвиз и страшни вовк (фаркаш), котри пападав не лєм на животинї, але и на людзох. Шпци житєлє бїудї непрєстаню у вельким страху, бо вовк че- сто приходзєл до варошу. Тотї, котри мушєди виходзїл з варошу, ишли наоружани, як да иду на войну. Але и так ше ив мєгли обрациц од дзвизєй животинї, кед би ю стрєтин. Од страху шред тим вовком прашило до того, же ше нїхто не шмєл нїкадзи аї рушцї.

Св. Франьоєв жаль бїудо людзох и вон одлучєл да пїйдє до того вовка, гочго шпци тод того одєваряли. Вон ше прєжєгнал зос аня ком свитого крєста и пошол зос своїма прия- тєльми, а шпцку каїю положєл на Бога. А кед гєнтї, цо з нїм ишли по дражє заєстали и не шмєли вєц дальє, дошол вон сам на то- то место, дає бїуд вовк. И пацє якє чуло увидєлє житєлє варошу, котри адалєка натрєлї. Вовк вишал опрєдз св. Франя з отворєну гамбу. Св. Франьо ше прєлєгна, повола вовка бїжєй и прєтварк ту ньому: „Хїбай лє ту, брату вовку! У мєну Исуса Христа заповєдам цї, да аї инє, аї нїкому друтому пїч алє не робїш“.

И чудо! У истим часу, кеди св. Франьо зробєл знак крїжа, вовк завар уста.

А вєц пришол бїжєй гу святому, пїхтомї як барашчє, руєцл му ше пред ногї и так оєстал лєжацї.

Тєди му св. Франьо гварєл: „Брату вовку, ти робїш вельо чкєди у тєй околїци. Так зробєл пїш вельки злочїнц, кед шїи без дозволи таманєл створєнїя Божє. И не лєм же шїи вєбївал животинї, аєл шїи ше умєлєл нападац и на людзох, котри створєнїи яв обрєвї подо- бїє Божє. Прето шїи заслужєл, да цє набїю на колїк як злодїя и найгоршого забївчєа. Ца- ли народ нарика на тєбє и мєржї цє. Але я тєраз, брату вовку, счєм, лє направїм мир мєжє нїма и тобу. Тїи їх не бїудзєш вєцєй уврєдзовав, а вонє забуду твояго тєразнїш уврєдк. И надалєй лє шмєш прєганяц аї людзох, аї лєсох.

На то указал вовк зос рушаньом цєла, хвєста, очох и зос главу, же прїстава и же бїудєє трїмац то, цо святи гуторєл.

Тєди св. Франьо повєдал янє раз: „Брату вовку, понєжє маш добру волю, да направїш

мир, обєцам шїи же цї тотї людзє бїуду давєт єсц, док бїудзєш жїц, и шїїдє нє бїудзєш глєдкї. Бо я добре знам, же тїи шпцко тотї зло, цо пїш робєл, творєл лєм прє глєд. А понєжє цї я то обєцам, обєцай и тїи, же не бїудзєш вєцєй чкєданиц аї людзох аї животиньом. Обєцай?“ Вовк зос галаву да яєнї зняк, же обєца.

А св. Франьо гуторєл дальє: „Брату вовку, счєм да ми потвєрдїши тоту обєцїнку да ше можєм на шїо оєлонїц“. И святи прєснєгнул руку да прїми потвєрду. А вовк вїцєгнїя прєднє лєву, положи ю крашне до руки свитого и так да потвєрду яку лєм могол дац.

Тєди прєтварєл барашчє Франьо: „Брату вовку, у мєну Исуса Христа, заповєдам цї, да тєраз пїйдєш во мнє и да ше цє прїшвєчїш“. Вовк пошол за нїм покорнї як барашчє. Кед людзє то видєлї, ив мєгли ше досц кєчудовац.

Як бїлєскавкє розширєлє шїи тотї подїя по варошу. Цали народ, хлопцї и жєнї, вельки и малї, младї и старї, вїплїлї вонка, да вїдєдє вовка и свитого Франя.

Кед ше народ вїшо, почал му святи Франьо гуторїц: „Прє вашо грїхїя прїшвєчїл Бог на вас така чєжкї крїж. Але вельо горшїи є нєкєльнї огєнї, у котри, я ше оєудзєнї бїуду

наместо спого сина Исаака и тото цете, котре розказал зарезац отец страченого сина, кад ше тот страчени син врацел назад гу свому отцови.

У швеценио ише важне место маю ваича. Вони нам представляю воскресене. Их тварда шкарупина представятот камен, ко бул на Христовим гробе. Иак по курчатко пребзодне шкарупину и видзе зос ваича живе, так и наше цело на дзень страшного суду дзвичино ше зос жеми живе.

И так зме видзели, же швецене ма свойо глибоке и красне, християнске значене. На то мушиме паметац и другим, а у першим шоре нашим дзечом, тошкопац. Теди швецене будзе на хасен целем нашому целу, аме и души.

Цо человек у живоце потроши.

Кед одного разу запитали пошара, котри розноповал по варошу погиту, ко бивон себе найбаржей жадал, вон одповед: „Же би вшадн у хижох була лам една тарадича“. Кед подумаме, кельо тарадичи муши еден варошки поштар преходац, теди нам його жадање постане цалком розумливе. Але и обични человек, жед ма у своей хижим лам два тарадичи, и кед каждый дзень прейдц найменей 140 тарадичи, а през рок 51.000, а за 60 роки живота прейдце вон округло 3 милиона тарадичи.

Лам за тото ходзене треба человек вельо муши, котру лам дава пожива, а на першим месце хлеб. До одного вагону не могол би ше змесциц шицок хлеб, цо го человек за 60 роки пов. Але ми жеме не лам од хлеба. Ми любиме зявци и фалеток мяса: говеданин, швиццини, целичичи. Цали чолор статку пре человек у свойм живоце. А при едзень муши человек и пиз, у першим шоре воду. А и вина и аниа и паленки ише человек, гоч то не муши и гоч му то часто шкодац. На дзень витив человек около 2 литри вшелякого яною. За 60 роки живота витие человек 400 гекти! Тот напой може ше змесциц до корита, котре 8 ме-

тери длугоке, шейц метери широке и метар глибоке.

Дакус чежше одредзиц, кельо человек потроши у живоце шматок, бо каждый ше янзак облыка. Але то стої, же человек у жыботу треба коло 20 капутк : цали дутак. То исто вредак и за цинели. Од їх скорн могол би человек справиц себе красну хижу за бжыане.

А кед би од шипких калалох, цо их у живоце препозиме, справели еден калип бул би вон так вельки, же би ше до него могол вмесциц цали слон. А кельо требаю калалы, „вельки“ пакі у варошу о тим чежко и бешедовац. Од их калалос могол би справиц цалу хижу.

Пожива и облычкво го за жыбот потроби ствари. А подумайме, кельо человек потроши у живоце кояких непотребних стварох! . . . Спомнеме лам доган. Кед хлоп покури на дзень догану лам за 3 Дин., през 60 роки жывота потроши вон лам на курепе 85.000 Дин. Цали масток з димом пушц! — Як ше мало на то дума.

Ту зме привезли приклады, котри у живоце найглавнейши. А могли би ше о тим вельо и вельо ише напксак. А шипко то зароби человек зос свойм трудом. Человек котри сам себе (и свою фамилию) отримув, муши праповац скоро половку своего жывота. Прето ише муши человек паметац на тоги алати слова, у котрих висловена наша доле на тим швец: **Модлї и роб!**

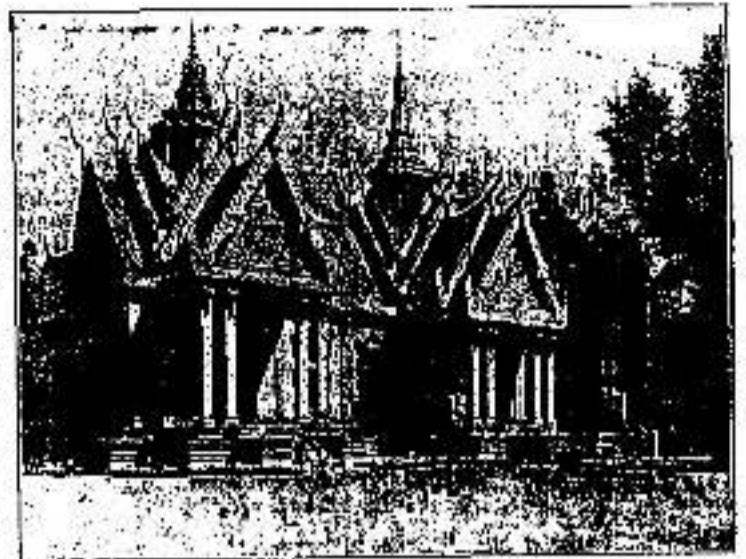
Японци.

Японски народ неперестано не дава миру цалому швету зос свою войну проти Китайцох и зос окупацию Манчжурскей. Ваш приходац яксти, же ше война на далеком востоку ише не звершила и хто зна, кеди ше вона зверши. Указало ше, же з Японску ше несе зажде-рац ані една держава на швец и прето вони робя цо

циу. З того видно, яку вельку моц маю вони у швец. И баш прето добре будзе унознац цо желше Японцох и їх жыбот.

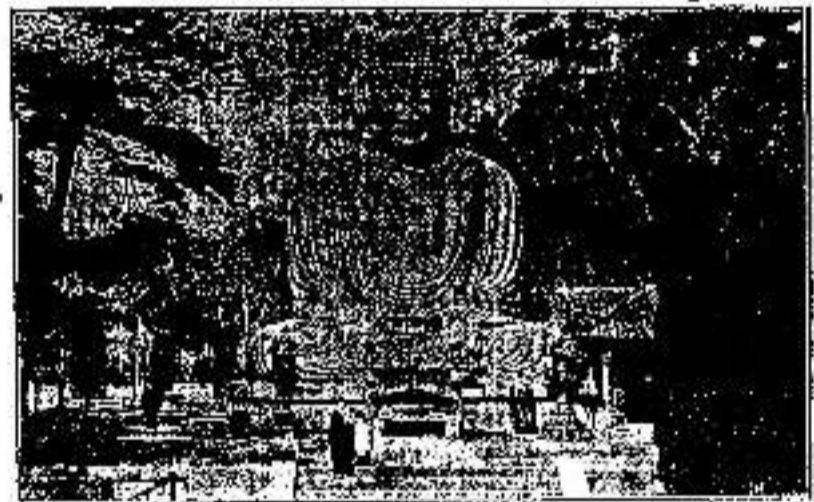
Японска держава ма 83 миллион жителях. Вона векна и од Немецкей и од Французкей. Жем уж прениселена, и гу тому не бара плодна, та ше Японци розходза по цалим швец.

Шипци Японци не маю правдыного Бога

Погански храм.

— вони погане. Богох свойх правя себе з дрова и камени, як цо можеме видзиц на едикох, цо их приносиме. Тота их вира вола ше „браманска“ и тих браманцох вет ли швец бара вельо. За свойх богох права Японци прекрасни храми (патри на слику) так же у тим мому буц добри

Будга, главни бог и основатель поганьскей будистовскей вири.

на вики мучиц, гей, вон страшнейши од вовка, котри може забит лам целью. Кельо ше вец мушиме блц пекла, кед нам тельо страху зацали зуби едней животни Мили мйфо, обраце ше гу Богу и робце цокору за ваш недобри жыбот. И вец нас Бог зачува тераз од вовка, а у будучности од вичного огия:

По тих словох воуки прегварел ише святи Франьо: „Послухайце, браца мойо!“ Брат вовк, котри ту пред вами, обедал мяе и свою обещунку потвердзел, же будце а вами жицу мире и же вас не будце вецей уредовац. Вк му зши обещайце, же му каждый дзень будзене давац потребне едзене. А в стулам як його шведок, же вон канце свои обещунку жыцлий.

Теди народ едногласно обеща, же го будце кармац. А Франьо вец пред шипцима прегваря до вовка так: „А ти ми, брату вовку, обещани, же будзети тримац тот уговор, же ич злого не зробиш ані человеку, ані да едном другому створеню?“

Вовк ше дакус дзвигнул зогнул главу з рушаньом хвоста и уоох указал, же одлучел тримац уговор.

Святи му ише гварел: „Брату вовку, сцек да ми ту пред цалим народом потвердзиш обещунку, як цо ти ми потвердзел там за варо-

шом и да ми дши знац, же свойо слово потримаш и же ше я не будам ганбиц, пре тебе.

Теди вовк дзвигнул ярму лапу и положи ю Франї до руки.

У народас заглядало вельке вешеле и чужзене . . . на кельо пре вельку побожност святаго, же тельо пре нове чудо и мир котри бул тераз а вшкым уредзени и од вешеля шипки кричали до нуба. И хвалели и величали Бога, же Им дал святаго Франю и же їх по заслугох святаго вишлебодзел од азивого жыбра.

Едне рано придец пред вельки железни дзвери од раю едина душа! бачи Габор надалеко познати, биров зос валаду Р. Виял вон з кишени пипку и задурхал зос по до небесних дзверох. Чежши ше дзвери отворя и укаже ше глава небесного ключара святаго Петра. Вельки ключ вишел му при локсу.

— Хто дурки?

— Я, бачи Габор, стари биров зос Р.

— Поцо шк пришло?

— Зато, же сом праведни человек и спел бк до раю. Докопчели ше мойо роки долу на-

Потим жем вовк у бубни ише два роки цалком шитома. Ходзел по хижох, од дзверох до дзверох и нікому ніч влого не зробел. Але и йому тиж ніхто ніч не робел.

Люде му дзечно давали едзене и краивно го примали, ави еден нес за ним не забрехал.

По двох рокох адохнул вовк од велькей старости. Шипки жители у варошу були жалосни, бо воня ше вельо логчейше споминали на вельки честоти и святости сп. Франя, кед би видзели вовка, шк бежи по варошу.

Грих бирова Габра.

швец. Досидзело ми уж упряяц з валадом и людем добро твориц. Принол спк, дя можем легнути под едне райске древо и да уживам у небесней красоти.

Святи Петро знал вагу, цо ницела такой при райских дзверох.

— Чекай, бачи Габре, увидземе дай гутор свойо добри діла! Вага укаже. На ліву страну положиме твой грих сво гу в: една мала капка. А на праву страну ти поскладай свойо добри діла, котри ти за жыботе зробел. Кед ти глос добри діла буду чежши, вец не бачи Габре привитам у раю.

приклад всім християном, як ще треба старати за красу храму правдивого Бога, кед шестоти доганя так стараю за храми своїх деревних и камених богох.

Цалк способ живота у Японцях цалком кишаки, як у нас. Жени у них не маю ніякого права, вони обичайно служивци. Нешка уж Японци прияли шельо обичайох од нас а Европа, але вони знаю, же и у нас не саме злото, та як бераю лам того, цо у нас добре и хасновате. Вельо того, цо у Европи створела християнска віра и церква, Японци прияли як своєю, лам самей ажри Христовей прияли псещу и гоч у Японцях уж давно працюю християнски миссионаре шак християнох там бара мало.

Чудни су дзповідни японски обичай. Кед Японци спс дакого поздравка, вон не зніма калапа и не дава руку, як ми, але падне на жем пред человеком. Шедза вони у хижки без карсцельох, ноги подтягну под себе и „шедза на петох“. Их кійжи писани од долу до горе и з правого боку на ліва. Японци маю дзвони, але без „шерица“ и дзвонар кед звоніть та бия зос млатком звоніть по дзвоняк. У наших

хлівох статок стої обрацєня зос хвостом ту дзвонором, а у японцях насмак: статок патри ту дзвонором. Нашо майсторе режу з шкляу и гоблюу з гоблом од себе, а Японци цагаю их ту себе и т. д.

× У ствари помощи наддунайским державом приноша повини до терас службено вице непотвердану вистку, же Немецка, Италия, Австрия и Чехословацка подзвалише, же превезишо шидко жито з Югославїи, Мадарскей и Румунскей, цо то тим державом престоава за вивоз. О царинох межи державами шредней Европи вице нег спораауму.

× Вибори у Немецкей. — Прешлей недзелі 24. априла були вибори у немецких

союзних державох Прускей, Баварскей, Виртембергу, Гамбургу и Ансгалту. Познато, же немецка держава то заправо союз державох, котри пред войну мали у своїх владарох. Так на пр. бул краль у Баварскей, у Саксе, Виртембергу и Прускей. У других державох заш владали надвойводи, герцоги и князи. Над шидкима стал общенемецки цар, котри бул недно и пруски краль. По войни остали шидки тоти держави републики и то баржей на силу, як од власней дзєки.

В недзелю вибрано у Прускей, котра в найвекша немецка союзна держава, найвещей заступники Гитлеровой странки 161 (скорей лам 9), социал демократи 93 (скорей 137), католика странка „Центрум“ 67 (скорей 71), коммунисти 57 (48), други странки достали лам по даскельо мандати. Гитлерова странка то пшшка найвекша странка у Немецкей, але од ней неможу Немци нім доброго очековати, бо волзаю людас, котри шидко обещаю, и такє, по очевисно виконані не годни, гоч би намсде и сцєди. Главис жаданє Гитлера и його пристамох, да ше вимсца на Француаох, и прето Французи пре успих Гитлера баро узнемирєни.

У Баварскей достала кат. народна странка 45 мандати (скорей 40), Гитлеровци 43, соц. демократи 20 (скорей 30).

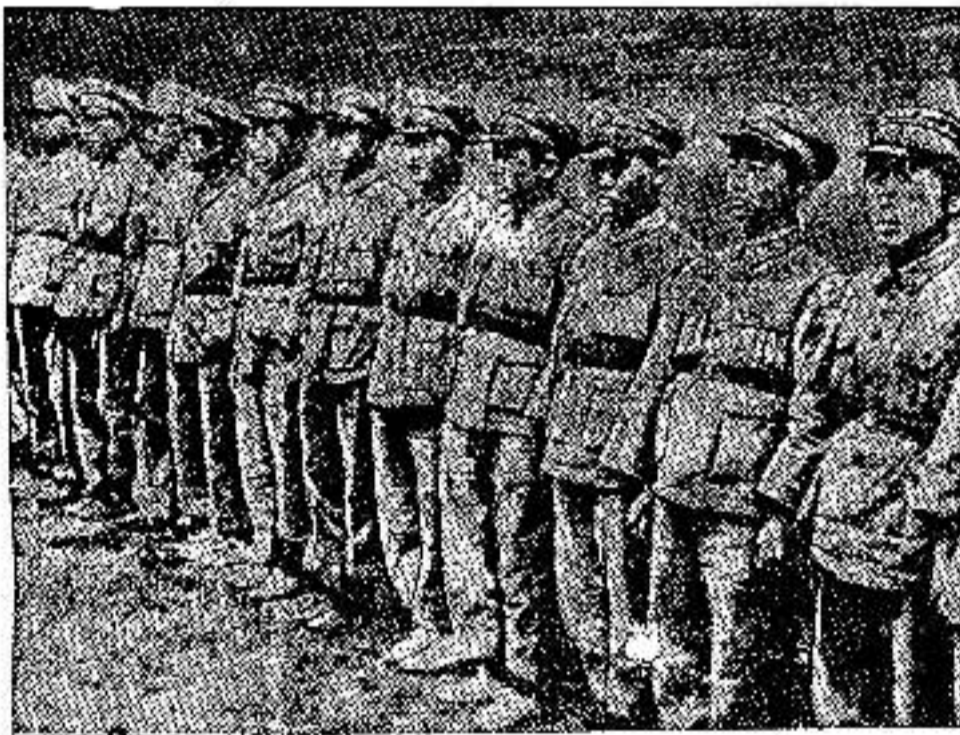
× Вибори у Відню. — В недзелю 24. априла були вибори и у глашним австрийским варошу Відню (Бечу), котри є як окрема держава у австрийскей републики, и ма преко 2 милиони жительох. Вибрано 66 соц. демократох, 19 християнских социалистох и 15 Гитлеровцох. Соц. демократи маю уж од войни у Відню векшину и вони владаю у тим варошу цалком самосталино.

× Война на далеким востоку. — Остатні висти приноша, же межи Японску и Китаєм заш почала война и то у Манджурскей, котру Японци прєзавтели як самосталну державу — розумише поц японским титорством. У той войни Китайци укавали вельку храбрости. И жени ше добровольно явили до войска. Баш на нашей слици виданме китайских жєнох добровольцох.

× Пононна война у Манджурскей. — Гоч Японци прєгласєли Манджурску як окрему „самостойну“ державу, инак там нег мира. Приходза висти о нових битках межи Японцями и повдиняма китайским генералами. Главис манджурски варош Харбин обшєдлє Китайци наоколо.

× Вельки успих Гитлеровой странки у Немецкей при виборох прешлей недзелі баро ше не попатєл Француаом. Вони не бия, же Гитлер годєл пшшка — котро приєц у Немецкей и на владу и теци би Француаки буза у баро невгодним положєню, бо Гитлер не прїзнава версайского уговору о миру, на котрим почива нешканина моц Французкей. Заш социалистични французки политичаре титорє, же Немецкей треба у лачим поущиц, особєно у питању репарацийох и восточних немецких граїцох напроци Польскей.

× Вибори у Французкей. — В недзелю, баш на нашу Вельку Ноц, буду у Французкей вибори до парламенту. Француаки социалности тверда, же на тих виборох вони достаню векшину и приду на владу. То би жадали и Немци, бо французки социалисти напроци Немцом доси непустили. Таки були голєм до терас, док не бул на влади, а яка будє их политика напроци Немцом, кед буду мац у своїх руках власи, то заш вельке ни-

Китайски дивчата — добровольци у войни в Японску.

Бачи Габор ше пошрабе за ухом и поче, мшак:

— Найперше, положим, святк Петро, на вагу тоту студню, цо сам ю дал викопати, баш на штрєд валалу. Ляпне од тей води ост лам саме здравє. Чиста як шїза. Цали валал приходав вечар и цага зос вей воду и пке и напав свой статок.

— То мало — гвари святи Петро.

— Кед цє то мало, додаме вец вельки камєни мост на нашєй рєкє. Чи шя лєкєди, божи ключару, прєходєш до тим мосту? Да видєши як є високі! Силнє сом пенєж на нього потримєл и вельо ше при кїм нямучєл. Онда то мало?

— Лєжи є, бачи Габор. Твоєй грїх вельо чєжнєй.

— Каксє? — задумал ше бачи Габор. Вєц положимє и чову церкву. Познаш ю оца? Попати лам прєд хмарє, яка є краска! Видєши ю? Там є билєс ше на штрєдку валалу, високо над шидкима дрєвами блїщише єй златниє криж. Сєдєм рєки прєвєл бачи Габор тоту церкву. Силнє сом не могєл од брїти. Не жаль ми. Шидки, цо сом робєл, робєл сам за своє душу и думам, же ми то и поможє.

Святк Петро дзвигнул вагу. Права страна скочєла високо горе, а лїва, на котрей бул грїх, спунцє ше аж до жєли. . . Бачи Габор прєстрашєни попатрєл на Божого ключаря як да ніч не роауми.

— Повєло, як вельки моєй грїх.

— Чєжнє є!

— Чи може єдна капка буц чєжнє од студнї, моста и од церкви?

— Може, — одповєд святи Петро, — грїх вельо чєжнєй.

— Пшведз ми вєц тот грїх, да аням.

Святк Петро одповєчє так:

— Намєтанє, кед шя довершєл камєни мост?

Зос дєкєцє валалєх приношє шидєт, да то видєши и да ше развєсєлє, бо шя приправєл вельку славу. О, вельо ше шїна теци видєши! А пред мостом у прашици шєдєл зос прєснєжнєту руку єдєн старєй шлєпє жобрак. Його уста чєшкє титорєди, але бєспєза ше не чула.

Кед шя коло нього прєходєлє и видєлє його видєжнєту руку, не пошєл шя до своєй полкєй кнїжєнї, але шїк ше зогнул, дзвигнул зос жєми мшкє камєнє, положє шя го жобракєви до руки и гварєл: — На цє, од нього сом павєл мост збудовал! — Шїлєпє ніч не полєд, лам ю в правого єка поцєкєлє и за блїєла єдна чиста пшїза. Ту сом шїлєу положєл на лїву страну ваги. Видєши ю?

— Бачи Габор лам зогнул главу, глїбоко, чєжнє адихнул и пошєл.

Болгарска прїчєа.

таис. Бо так на пр. и польски социјалисти, док су на у власти та крашнє гутора за Украйинцох и признаваю їм вельо права, а кед були на власти, не були ніч лепши од других польских странкох.

× **Комунисти приправяли революцию у Португалу.** — На 1. мая мали вони звалѣц владу и превжац власн до своѣх рукох. Але власци не на време о тим дознали, завили главних вождох, а у едней хижѣ запленили вельо бомб и другог орожия, котре було приправене за комунистичну революцию.

× **Америкапита свой пенсж.** — Едно од найчужих шветових питањох питање репарацийох, по их Немацка ма плаци, могло би ше найлегчейше унпрѣц так, да Америка одлише длуство, по ей длужна Француака и Англии, а вони би вец одлучили Немецкей репараций. Велѣ не уж наадавали, же так то и будзе. Але терез американски политични предлѣци виявюю, же Америка нїк на дума одлучи европским державом їх длуства. — На таки способ тотѣ ше ствар нїгда не унпрѣ.

× **Японска вступил вое Союзу Народох.** — Японски министр председаник виявел, же Японска вступил вое членства Союзу Народох, же би могла шлебно войовѣц проти Китайскей. Цо поже на то Союзу Народох, котри до терез у шикши Японскей понуцовал?

* **Нови министри.** — Двоме министри Хорвати др. Шибеник и Прека тих днѣох вадаковали. На їх место поставени за министра „традевинох“ др. Сркуль, затребицки начелник (бирок), а за министра лесох и рудних Погачник, нар. посланик вое хорв. Загоря.

* **Унгрия за будовлю кат. катедралу у Београду** предужена од 1. мая до 1. октября того року.

* **ЗА ГЛАДНИХ У ГЕРЦЕГОВИНИ** наберал одбор на челе вое мостарским герцеговским владику до терез 100.000 дин. — У Герцеговини родви бари мало жита и кукурици, народ жие ном од догану и прето там уж одавна зна частейше завитац глад.

* **КРИВОТВОРЕНИ ПЕНСЖ ОД 100 ДИНАРИ.** — У Люблини пренашли вецей банкноти од 100 Дин. котри були фальсификовани. Полиция почала глѣдац за тима банкнотами по тарговинох и трафинох.

* **ЖИТО ПРЕДАНЕ ТАРГОЦОМ** до 31. марта того року, а котре тарговици не на вилацели, маю нарасти право штѣц од таргоцох назад и можу го предац у шлебодней тарговини. Так виявело Привилиговане Дружтво ва тарговину вое житом.

* **ВОДА У НАШИХ РИКОХ ЗАШ ПОЧАЛА РОСНУЦ** пре дижджѣ, цо падали в подвело и подвелок у цалей держави. Найбаржей рошню босански рики. Тиса и Дунай у нашей держави терез покус

онадаю, але Дунай у Немецкей заш рошнѣ. За терез нет велькей опасности бо вода скорей уж досц онадла.

* **ПЕНЕЖНИ ПРОМЕТ ЗАШ ШЕ ЗМЕНШАЛ** за 25 милиони од 15. априла. То значи же у народве пенежох ест вше меней и меней и же прето цени парастким стваром не можу ше нице дѣвигнуц.

* **ТАЛИЯНСКЕ ДРУЖТВО „АСЕКУРАЦИОНЕ ДЗЕНЕРАЛИ“** даровало за тих, цо пострадали од поплави наших рикох 200.000 динари. 100.000 Дин. даровало то то дружтво Червеному Крѣжу, а других 100.000 дин. придало влади, да їх подвелѣ на бановини, каждей по 10.000 динари. — Красни приклад едного капиталистичного дружтва.

* **НОВИ ЗАКОН О ТРОШАРИНИ** введи од 20. априла. Од того дня плаца трошарину лем карчмаре, а у приватней тарговини трошарина ше по плаци.

* **НАША ВОНКАЦНЯ ТАРГОВИНА У МАРТУ.** — Вивоз в нашей держави спаднул у мѣсѣцу марту за 50% од вивову у марту прешного року. За тельо спаднул и наш увоз.

* **ВАПАЛѢЛ 23 ХИЖИ.** — У Словениѣ влапели жацдаре слугу Терглеца, котри од нового року вапалел у околини Слов. Вистрици 23 парастки хижѣ. Людѣе уж кажду ноц ишли у патрулу, да видиц лопова, котри їх налѣ, але длуго не могли, бо тот Терглец як слуга у едного нараста ишел сам на патрулу и других ваменьовал и кед шикши думали, же во чува їх обисца, вон сам подклядал под нїх огонь.

Нашо дописи.

Цо то у Коцуре?

Кед сом в недѣлю ишел до вечерни, напшел сом на едно дружтво братох Сербох. Кед сом пришол гу нїм, вони ме застановели и питали ме, у чуду, да им ростолкуем едну ствар. Я ше им питал яку? Вони почю вое тима словами: „Неш поп нѣшка у церкви виглѣшел, же ше у Коцуре снѣ сербска православна церква“. — и питаю ме, кеди там насельж Сербѣ. Я ше дакус абункл але отповедол сом им так: „То не може будѣ! И я им доказуем же Коцур чисто руске место, у хторим жителѣ греко-католицкей вири. Но, поли ми заш твердза, же их паноец виглѣшел же ше у Коцуре снѣ сербско-православна церква.“

Почим я не на тельо познам земльонисе нашей держави да акам кажде валал — та сом себе подумал же ест ише еден Коцур. И у теѣ думи сом напуцел дружтво братох Сербох. По тим сом опитал учениших людѣох чи ест, ише еден Коцур окрем руского Коцура. Вони ми доказали же лем еден Коцур ест, и я ше нѣ могол пречудовац же би ше там правела даяка друга вири крем греко-кат. Кед подумам на Коцурцох, якѣ то тварѣ Руснаци, хтори були на приклад шикши нашим руским валалом, не можем себе вериц, же би ше там напшел и еден, хторѣ би охабел свою виру и народносц. Але правда, древно гоч яке красне и гоч яке ма плод краснѣ и добри, ипак ше на нїм находаж и снѣгого плоду. Тот згнѣт плод отиандѣ од здорового древка.

Браца нашо, не дайме дя ше в насдахто шмѣв! Знаце як гвари присловка: Яки то тѣшок, хтори своѣо гнѣздо не поштуе?”

При нашим Дордьовѣ находаж ше валал Господинци, хтори ма даскельо руски фамилий, писелени одавна вое Коцура, медали народ, хтори ма другу виру и други обичѣи.

Тото мале число Руснацох, през своѣй церквѣ, през паноца затримал свою виру и народносц. Кед сом пришол до Дордьова питал сом ше людѣом, же як могло, таке мале число Руснацох заримал свою дѣдовщину. Людѣе ми дали тот отвит: „Ша то Коцурѣц, — тварѣ Руснаци“.

На баш зато ми чудно, кед тотѣ Коцурѣц цо дѣвно одлучени од своѣго народа, таки тварѣ, же би ше могли найсц у самѣм Коцуре таки слабѣи людѣе, котри би ше дали авесц гоч од кого и гоч врецѣ?

Барз ми то чудно, цо ше то у Коцуре робѣ.

У Дордьовѣ, 20. априла 1932. року.

С. Янко.

Янко Лендал, Миклушевци:

Дацо о виновеј лози.

Ту снем наших читателѣох упознѣц авсѣ винову лозу и як ше коло ней робѣ, бо ше у наших валалох у Сремѣ видзи, як мало старѣи покладѣме ми теѣ хасковитеѣ и у газдовстве важней рѣстлѣни.

Виново лозѣ рошнѣ у нас и як самошѣйка „винола“ и цага не по паотох и лесох. Вое тогѣ давного чокѣту одховали виноградарѣ през стоѣтиѣ шикши герашнѣ фели виновеј лозѣ. Од кеди ше винова лозѣ почала садѣц чежко ивѣшка повесц, лем тельо вѣаме вое Библиѣ, же го уж патриарх Ной познавал, Стари Египтяне ховали винову лозу уж за часу будовляни своѣх снѣших пирамидох, коло 4.000 роки пред Исусом Христом. Уж теѣ роликѣвало ше вино до бирѣи и смаку (ароми), а нили го прикаждей вѣкшей гѣсцини.

До Европи пренѣшена винова лозѣ вое предней лабо малей Азии до Греческей и з Греческей привѣсол и римски цар Пробус до нашей Фрунѣкей Горѣ року 280. Яки бул тот цар Пробус заслужил за хованѣ виновеј лозѣ видно з того, же го забѣли у його власней вишци баш прето, бо видѣл строги предѣиси о култури виновеј лозѣ. Отаѣ ше винова лозѣ кажде рѣширѣла аж до наших високих Карпатох.

Кед у 6. столѣтию Славяне прѣселѣли до нѣпѣкѣшнѣх югославнѣских крайох, напшли уж гу засадѣней вишци и вони дѣше прѣмѣслили тоту рѣстлѣну ховац и усоверниовац. Гоч то правда, же нѣ едина польска рѣстлѣна не заѣва тельо брѣти и робѣти, як баш винова лозѣ, але и то правда, же мало котра друга робѣта уложени труд так ипѣлацѣ, як робѣта у вишци. А ту тому наша блага юлма ва вишци бари прикладна.

1.

Зшита ше можебуц дахто, як то, же ше винова лозѣ у старѣх часох так легко ивѣрѣла, а нѣшка го так чежко одховац. На то треба одповесц так: Винова лозѣ до другой половѣи прѣшного столѣтия була едноставна. Але и вона

мала своїх исприятельох, як наприкладозна ульчинівина „окднєм“, прето почали французки виноградаре садити американску лозу, котрей ше „окднєм“, не лапа. Не знали вони, же востим о даньк 10 роки цалком запрепасца своєю виїнци. Бо на американскей лозі неходас ше невидлива уш, котра ше вола филоксера. Обачела хо перши раз 1805. р. у Французкей у виїнцях над риву Рои. У наших краях обачена филоксера перши раз у загребским котаре 1880. року, кед уж вона айщела на сто к сто ютра виїнци.

Велі виноградаре знаю, же филоксера то якашик уша, але як вона може тельо ала паробити, кед с простим оком не видима як вона випатра, велі то не знаю.

Филоксера то уша ардавей барва, длугока коло 1 милиметр и и мож ло обачити дам зос микроскопом (секо, котре доведшава.) Ма вона рило, з котрим уздобис до жельох чокота и цецка з нього оскоку, предо чокот пресадза, зложовкиє, кажда рок гоні менши младик док на остатку не угине. У августу вст у виїнцях вельо крилати мушки. Кажда така мушка зисше на долку страну лиса по штири лайца. Зос тих ше вайнцях вилежу виїнцу, повдло вельис, жимске вайце, под луну на зоноту. Не др женки, цо ше з того вайца вилеж уша и такой идзе до жемі до корена чокота, цецка зос жидох оскоку и зисше коло пейзашенц вайца, зос хторих заш виходат уша. Так ше тот уша бара фришко умножи и такому численому нехриятельох чокот ше муши подає и угину.

Проци филоксери мож ше браїц зос напушованьом води до виїнци, лунцаньом сумарового угліца до жемі, але гевто перше мож робити лем там, дзе вст прикладва вода, а друге заш барз драго. Прето найлешше накалемити нашу стару лозу, на тварду американску подлогу.

II.

Як ше казали, о тим ше будзем терас бешедовац, бо за то вст вельо способи, а так исто на виберане подлога. Хто би спел садити виїнцу, препоручув му, да найперше да виїнцях жем, дзе дума садити, так, да однесне данус жемі едному лешткому спеціалстови у виноградарству и вон му порадити, яку подлогу да кладзе. Бо вельораз ше трафи, же шницка гравеза и тремчок зренадне лем прето, же ше

кладзе подлога, котра не за дотичну жем. То исто вредит за катамена и за вибор факти грозна, бо вст така лоза, котра вельо грозна родит, а мало вина дава. Вст заш факти, цо чобре вино даю, и цо мало родит, але даю фине вино. Прето ше треба улитац стручнѣком дабо искусним власником виїнци.

Препоруча ше мерковац при саданю на то, да не придзе чарке грозно лемедзи биле, власне грозно лемедзи нескоре, але кажде окремо пре легчайшу роботу.

Вельо би ше могло ише гуториц о работк у новей, регенірираней виїнци, але о тим друге раз, а терас ише даскельо слова о давовдних хорогах, од котрих винова лоза страда. Бо барз в шикле, да ше хороту на лозі такой препозна и да ше зна вец успашно проти най борит.

(Далей будзе.)

Петровци.

П. Фирис, учитель у Петровцях.

Початком того року неканоничари управителі нашей школи п. Петро Фирис по 38 роках својого служения народу и ученицех својого народа, 38 роки! Пол својогр людского вику прежил п. Фирис медян своім народом и шницки своєю силі и способосци и духовнѣяк и тілески уложел, да дзеци својого валгалу дзвитне на степен културних народох, да их научи, цо знає треба, да им отвори очи, же би цопри своіх способосцох духовних и тілесних не були шлени, а поблїйше и вождя плелям. 38 роки! Та то вельо и пороховац, а дас же тельо прежиц у гравезу с дзеци по школах и школским праху! Кельо учительстаа помарло скорей, якцо дочекали тот щешливи час пенаноничаря, витрошени и вистати чезким свім званійом, а його потримал Господ у крипким здравью, дал му ласку дочекати час мира.

Я знам котри! — гварел Петро. — Говлі, дзиви гуски, качки, препилки...

— Чарлі, ластовки, шкорванчки... читал далей Мирок.

— Ето виданце, ви знаєе скоро шницки тоти птици, цо класе викарма у нас своєю мляди, в я шнелі леца з нїма на поладис. — На яр працаю ше вони наняд, едни скорей други познїйше. — Едни прилѣтаю у абитей громади, а други у вельним „кљочу“, на прикад дзиви качки, гуски, ето так як акданце ту на слики.

— Модім панучителько, а кади воні леца — запитала ше едн мала школярка.

— Учителїка пришла гу пани и указовала.

— Учени людас преучели, же птици з Европи маю три драги, по котрих леца на юг до целних крайох.

Перша драга идзе од сиверу коло морского брега у западней Европи, през Испанію до Африки. По теј драге леца птици зос шверней и западней Европи: зос Шведскей, Данске, Французкей.

Друга драга водат през сиверну часи України, вст през Галицию, Мадарску далей през сиверну Италию, южну Французку, Испанію и идзе ше у Африки з севту верну драгу. По теј драги леца птици з тих крайох, цо зме их спомели, и по теј истей драги ше врацаю.

П. Петро Фирис родзени у Петровцях 2. II. 1874. Кресцел го пок. парох Шови Двокизай, повнати у руским народу як „паноцец Денчи“. У тих роках парохия истровска лем ше почала рививити, народ руски лем ше почал у вельним числу досельовац и брад тогу учасц у валале, хтору цешка ма. Чезки то були часи. П. Фирис памета, живо му го урозуме, зос якима ше цешкоспачи борел народ наш, да зачува обисца и жем свою. Битки, палєня и забиванки були то канждодневни ствари над нашим народом. Кельс хжи сгорели, келі сѣток покрадени, келі хумна попалени, келі глави порозбивани и животи потрачени: Вельо доселели, але велі од страху и посцекали. Як малого хлапца з другей класи народкей школи вжал го пок. владика Храњивич до семинара до Загребу и ту вон звершил учительску школу 1894. роки.

Пан учитель Фирис барз любі бешедовац о своіх млазих дїлох. Як ше геди путовало до школах! Требало путовац тижнями до Загребу, и тельо и назад. Едних школских канцїїох путовав вон дому зос своім школским найташом пок. Петром Малїком, а водзел их пок. Емилијан Коцаков, позвайши епис. викар. Путовало ше до Сиску железницом, а отамал лалом до Броду. На ладі було у 3. класи барз жимно и воля, да ше зогрею зацали ше до угля, цо бул коло комяна на ладі як до слами и так ше грали аж до Броду. У Броду вон и пок. Коцаков вишли з ладі чарни як комшаре, а Малїк заостал у углю и отамал го видагли аж у Шампу, кед шницко угля преруцели.

Перше учительске место заного умировлєжника було Люба при Клоку, и ту мал 25 форинти плаци. Вец служел и у Шенковцу, дзе ше и оженил, а отамал бул на властиту молбу премесцени до Петровцях. Ту ето служил 34 роки, ту прежил найчешти и најлешки сообо дїи, ту му ше розмножела красна його фамилия и ту зос помоцу Божию дочекал и чезко заслужени мир! Цали генералїи Петровцаньох вон виховал и вучел. Гу шому ходзел до школи варас по 120 дзеци, позбавани до цесней и квадратей школи хтори вон учел за 27 форинти мешачно. То даболе було одвикне чезко за нього, па пнтал розширене школи и 1 учителї на помод, але падармо. Ошцина го плацела, а плацела и серпского, але док ше вон трапел зос шедвацетерима дзецима, його колега серп-

За нашо дзеци

Крилати путници.

Дзеци шили весело до школи, кед параз мала Петро скричал:

— Паце, паце, говлі!

Оз юговосточней странї навсцє прилєтели три говлі, покруцели ше над валалом а вец азлєтели на пажиду и почали клекоцац.

— А цо то там горе? Чувец як крака? — запитал мала Мирок.

— Не крака а гага, — поведла панучителька, цо тиж вшла до школи и станула коло дзецох. — Го дзиви гуски врацаю ше з целних, зожних крайох. Призаце га нам роаповем о селено штихох.

— Дзеци одбегли до школи, а учителїка вжал едну кїшкку и почала толковац.

— Ви знаєе, же в шнелі дзекотри птици одлѣтаю на юг до теплїйших крайох. Леца тоти птици, цо едла хробаки, жаби и др. чого би вкїме не нашан.

Трєца драга идзе през Україну, Румунску, Балкан, Италию, през острон Сицилию до Тунису у Африки.

То тих воздушних драгох леца скоро шницки птици з тих крайох, през котри драга преходж. Але да поблїни птици маю своєю окреми драги. На пр. говлі з України по леца до краю по другей драги, але з Мадарскей зкруцюю на на Балкан, леца на восток през Царград и през Малу Азию и аж отамал зкруцюю до Египту у Африки. Слично и кадо ластовки леца по теј драги, цо и говлі.

Давовднї итици леца лем по едней од тих трох драгох. На пр. дзиви качки леца зос сиверу по другей драги, а гуски по першей и тредей.

— А вонї ше не заблукано? — застарили ше мала Ганьча.

— Не, не заблукано. Ви знаєе, же говлі и ластовки трафа назад до своіх гнїдох, цо їх прешлого року спразели.

— Барз крашна, гварел Мирок. — А чи воля фришко леца.

— Говлі леца на дзель коло 150 километери, а ластовки, 50. Прето говлі прелєпа свою драгу за два тижні, а ластавки за мѣшач и пол.

ски мал 10—15 дзеци, а еднаку плагу. . . . А 1912. року на вельо молби пришла ище една учительня на помочи йому, и теда наша конфе-сионална школа постала державна.

П. Петро Фирис служуючи у Петровцох жыл не лем школу, але се старал прощвицованю народа и окрем школы. Настоял основац огнягасне дружтво, пчоларске дружтво, шпоровну касу, млякарску задругу, але му не пошло за руку, бо го народ не розумел. Жыве учествне мал кед ше основама нава „Просвита“, у хторей и сам дйялно рога. За його жывота и служеия у нашим валалє променяли ше нейоме парохове: Шови, Радь, Сегеди уж су покойни, па Петрачович и Бесерминь, што ми ище жыю. За його часни була будована стара пар. церква, терайша перправена а и роширена. Выбудована нова школа зострома класами, преманяло ше всцей учительских силех.

Отходзи од нас, але най зна, же го Петровчане, його школяд, нїда не забуду. Учетерайних уш прадыох, дїдох, снїох, унукох и праунукох и памятка його у нас дълга будзе и х ровнолиц ше будзе од рода во род. Молїме Всевишнього, да го Вон на отходу од нас благослози и допуцк му, да у миру и щасту поживе ище вельо рокы, а його, доерого нашого учителя молїме, да нам нашо хоби пребачиш добрей нас памятки зятрима.

Петровчана,

Вшелячина.

— Хижн зос цукру. — У нас цукор за велїх луксуа. А у Америки двома докторе, Др. Коис и Др. Мель пренашли, же цукор барз добри за правеза малтеру при мурованю хижох. Кед ше до малтеру да 6%, цукру вон поставь за 60%, лепши и модпейши. Прето гьати двома гутора, же нводлуго будзе цукор конкурент гипсу и цемьнту.

— Водн американских толвайох Ал Капоне, котри тераз шедзи заварти, напикал президенту Гуверу, же вон прешайдзе украдзе-не дзецко авьатичара (Линдберга, кед го авьпуца зос цемьнту. — Ми уж були явели, же

Кед дзеци вышли зос школи ище длуго думали о тых крилатих пугликах. И знаячи яки вельки труд вони положили, док прилпели до нашего краю, тим баржей їм вони были мяли. Во вони лєца з далекей Африки до своїх роцїенях гнїдох, як да нам спу лєви, же уж пришла яр. Вони нас розвентелюю при роботн и забавн. Прето їх мупїме любнш и иїякей пакосци їм не робнц.

Давнїчок.

Притча о носу.

Бедного рязу давнгуул ше нос високо гу небу и од вськей пьки не сцел аї патриц на другк часця чела. Нї за кого не дзбал. Баш у тим часу почали ше ноги повосовац:

„Бара нам чожко преа цали даель ношкц човекову терху! Але цо му знаме. Так озда и мушн буц! Руки робн дугу роботу, очн лагра, уха слухаю, уста вьза, нос нюха . . . а ми сто ходзїме. . . . Каждый мушн дацо робнц, бо аме шкцкн часця одного цела, бо зме шкцкн роданнв. . . .“

„Яка роданнв?!“ — почал ше бунїц пншнн нос на тото роздумоване вистатнх ногох. „Яка роданнв! Нет ту аї бешедн о роданнв! Цо ли жнв? Нїчї — цагаце ше цалн Божн даель по

блату и по прапншн . . . а я мам озда високе званнв и чєсц. Мнє ше не сцє на вас аї патриц; а дає да будзєм вьша роданнв. Я бн ше ганьбєл, да сом нансцє з вамн у далнцм родству. Не прьдєе гоч нї!“

И пншнн нос ше дзвнгуул ище вьше, да докаже, як вон нансцє гусько лонтовамн и яки високе званнв вон ма.

Але у тнм ше часу ноги повнсоцели и пншннн лан нос — лнєс до блатн.

Од тєдн нос ше уснлує, да забудзе на тоту лємьлу подїю и заш ше дзвнга горе. Але кед ше лєм спрємнє на то, такой ше од велькей ганьбн зачервєл.

Рахунковн вьдачн. — Учитель: На столє пєйц мухн, кєльо их останє, кед два забжєн?

Якн: Молїм, пан учитель, останн два забнцн.

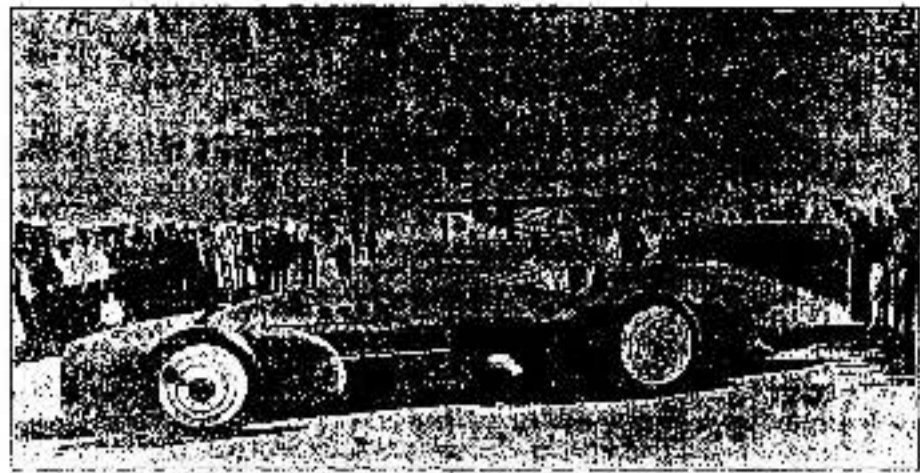
Учитель: А як то?

Якн: Бо жнвн посцєднєю.

Прнсловкн: — Хто вельо гуторн, сам себе шкцдн.

— Гуторн дзєцє, же то бнє, а нв повє прєцє.

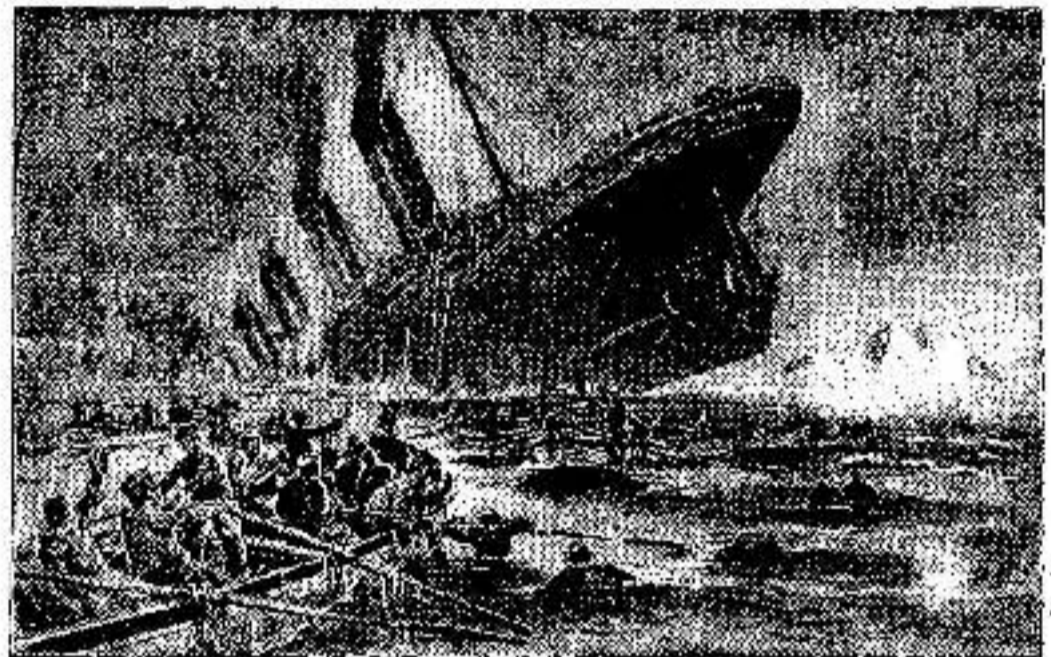
— Вельо слухай, мало прнповєдаї, а на шкцкє очн отвєрай.

Найшвидши автомобил.

На снцн вндрнмє авьомобнл, котри прєсєлєром, як цо малє авьоплнн, а бул бн ище так швнцно, як авьоплнн. Крем того немєцкн нжнїкнрн вндумалн тєму жєлєзнїцу, котра бн малє лєкн єдєн вєлькн вьтєц. Говєдл бн ю нє докомєчнвн, але мотор зос

поставєнн на концє вьтєцн. Тєтн жєлєзнїцн внцдл бн вєдєй од 200 кнломєтєрн на годннн. До тєрєз булн найшвнцнїт амєрнканскн єкспрєсє, котри нєлн вєдєй 100 кнлом. на годннн.

Препасц „Титаннка“.

Тото року наєрєшєло ше 15. апрнлн рєзнє двнцєц рокн, як ше на Атлантїйскнм океану

Лнндбєрг уж дал толвайом 50.000 долєрн, да вьрнцн сннл, але толвайє ншє толвайє: Лєнєк крашнє внцал, а дзєцкн и до зьшкн нєт.

постопєлн тєдн найвєцнє лєдл „Тнтаннк“. Рєзбнл ше до вєлькей лєдєвєй крнстн. Од 2208 людєох, кєльо нє булє на Тнтаннкє погннєло 1503. То булн найвєцнє кнцнстрєфн на морю, яку ннєт пнмєтн.

Худобнн днєвєл.

Жнл у Швєдскїй єдєн парєст. Водзєл вон свнєн крєвн на пншу и по дрєжє модлєл ше Бєгу, да ю Бог зєчувє од вєщєснє.

У корчє при дрєжє швєдєл днєвєл. Вон чул нарєстєвє слєвн и подумєл сєбє:

„И вшє то так: кєд шнцкє идєє як трєбн и у шнрє, людєс дєкєую Бєгу, а кєд ше трєфн дєцє недєбрє нєщєснє, тєдн ше повєсую на мнє.“

Дєкєсьлє днї познєїшє зєшлн крєвн до єднєй дєлннн до блатн и нїкн нє мєглн в нєго внєц. Прндрєє члєвєк и кєд вндрєл крєвн у бєрн гвєрєл:

„Пєлє, кєдн ю днєвєл одвєд!“

„То гєм сєбє и думнл, же тєк повє“ — гуторєл днєвєл у корчє.

Члєвєк пошєл зєволєц сунєтєох дн му пємєкє внцнгуїц крєвн зос блатн. Тєдн днєвєл внскєчєл з корчє, прнбєгнєл фрншкє до крєшн, внцнгуїл ю на суко и подумєл у сєбє:

„Глєлє, мн тєрєз подзєкує, бо сом му дєбрє зрєбєл“.

Члєвєк ше вьрєцєл и кєд увнцєлєл, же крєвн уж нє сушнєл, гвєрєл:

„Слєвн Бєгу, уж внцлн“.

Евхаристийни Конгрес у Сараеву.

Будзе ше отримовац на 3, 4. и 5. Јуна.

Поволуо ше шицки свјеценици и вирни, котри можу, да ше потрудува у тим часу до Сараева. Хто дума појсц, най то яви преко својого парохиялног уряду чим скорей Владическей канцелариј у Крижевцох, котра далей яви число вирних а нашеј епархиј. Прияви и 5 Дин. за сертификат муша ше дораа яви, бо найдалей до 15. мая муши шицко буц явене до Сараева.

На желанјни плаца шицки половину цени за карту и кажди муши зачувац свою карту, котру више на штациј, одкаль одходви и тоту му карта будзе вредни, кад ма сертификат.

За биваше през три днї, котри буду водю бивац и спац на слами, плаци ше 3 д. За едвене, котри водю едза, за полудзенок и печеру 8 д. Сам полудзенок 5 д., сама вечера 4 д. Бдзене у карчми коштує за фриштик 3 д., полудзенок 10 д., вечера 8 д. Котри сцу окреме бивац, тоти плаца за посцель од 10-20 д. на ноц.

Котри буду водю бивац и спац на слами, маю вос собу принесц заглавок и ва покрїце.

Шицки други информациј достаноу ше на дражке и у самим месце.

Нашо вирни вос Бачки могли би ше придружити вирнима вос Суботичког владичества, а вирни вос Сриму и Славониј ту вирнима вос Дякова.

На треци ваень конгреса будзе наша архиперейска Служба Божя у Сараеву.

Котри би спомедан свјеценства жадал да присуствує, най чим скорей яви, да ше на час може остарац за замену у парохїј.

Модїме шицких свјеценикох, да то преглаша у церквї и чим скорей пошлю пошце тих, котри думаю појсц.

ВЛАДИЧЕСКА КАНЦЕЛАРИЈА
у Крижевцох
дня 25. априла 1932.

Правила за здраве.

Цело ше муши приучиц на роботу — пре-велька робота здравю чкизєи.

Буда умерена у едзєню и пїцу. Тко пре-велько є и пїє, тому цело пожалу слаби.

Кажди человек треба да еден час шпї; 7 до годан цалком досц.

Глава жима, цоти цєлї! То правило. Прето треба мерковац да ногч вше буду у целїм. Вжїме треба нїшиц цєплї волїяти бо-гошїя и пространи (не цєсни) цїпєля.

Еден од главних органа людского тела то ялїца. Прето мушїме удиховац вше чїсти воздух, хїжї часто и вєцєй равн прєд-даєнь треба вїтриц, а особєно тотї, у ко-трих ше шпї и бива. — Нашо правило му-ши заплємїтиц найбаржеј нашо Русїни, бо про-ни нїому воли найкєсєй грїша.

ЛИТЕРАТУРНИ КОНКУРЗ.

Руске Народне Просвїтне Дружтво сполнїюци свою задачу подпомагає равнєко рускей лїтератури и просвїти уобїце одлучєно розвїсац лїтературни конкурз и подєлїти награди тим писатєльом, котри пошлєт най-лїпши своєо писанїя за Руски Калєндар за 1933. рок.

НАГРАДИ БУДУ ТАКИ:

- 1) За найлїпшу приповєдку лебо драму 250 Д.
- 2) За два найлїпши поучаєнї статї по 150 Д.
- 3) За два найлїпши пїснї 100 Д.

Приповєдка, лебо драма ма буц велька 4 до 16 друкованих боки, статї 5 до 12 боки, а пїснїя 1—2 бока.

Писатєль най пошлєт своєо творї подпїсани зос шїфру лебо псевдонїмом (вїдуманим меном), а у окремеј запечатованєй коверти най навєду своєо праве мєно. Послаєт творї прєпатрї окрема комєсиа од трох лицох и зона прєсудви, котри творї буду наградеви.

Посилац треба на адресу: Редакция „Руского Калєндара“ (о. Михайло Фїрак) — Пишкорєвцї, найпознїйше до 1. јуна 1932. Познїйше послани творї не прїду до конкурсу.

За Руске Нар. Просвїтне Дружтво
о. Михайло Мудри, председатєль.

Пошта Руских Новинок

Ганьча А. — «Вечар» поїдзе до Калєндару, а «Май» не добре вїробєни. Посилаєте ище и даїте своєо подпоплєне мєно за редакцию.

Лєндєл Я. — О лєзи друкуєме. Пїшцє ище на газдовки тємї кратки статї — на два-три боки.

Биркаш М. — Ви мацє таланту, ає то-то, чо сцє тєраз послали, на жань слабе.

Овоминаме наших писатєльох, же шицки дописи за новїни муши буц писани лєм на едним боку ванєру.

Цїлїм прєдплатнїком и читатєльом «Руских Новинок» живїме цєлїви швєта.

Христос Воскресе!

РЕДАКЦИЈА РУСКИХ НОВИНОХ.

Турска мудросц.

Отвор сам своєо очи бо шї ишицак друти створа.

Алах створєл брата за брата, ає за каж-дого окрему кнїсєню.

Глава, котра ше аєа поклїпїц, не будзе одрубана.

Царєст модлї за джидж, путник лобру хвї-лїя, а Бог зробї каждому по волї.

Бог дал чловєкови два уха, а еден явїк. Милїйша ми моє врана, як цудан соловєй. Хїжї не може плєтац без хлеба валан без пєа.

Гоч яши кєльо пєлєжи, не можєш купиц тото, чо ше не прєдана.

Мєрхуй найкєрни, ця сам добре робїш, а вєд уц других.

Тарговина.

ЦЕНА ЖИТУ прєшлого тїжїма дзвїгла не дакус у цалїм швєцє. У нас жито купую вельо мїливи, котри чєкали на нови закон о житу и едно врєме нїч не куповали. Тєраз купую тим вєчєй.

У Парламенту прїяти тїх днєох закон о царїнох на жито зос Францужму. По тим закону мамє ми право вївєсї до Францужкей 12.000 вагони жита, а Францужї нам при тим знїжели царїну за 55 Дин. по метеру. То би бу-ло велька помоч за наших парєстох, кєд би ми наїсчє тєльо жита до Францужкей прєдали по тєй знїженєй царїни.

КУКУРИЦА ше добре на цєни трїма. Тєраз є завн коло 100 Дин по мє-тєру. Нєт єй уж тєльо, а тєльо ше гїє-ло. Вївоз тєраз скоро цалком станує, кдє ище єдино до Италиј.

ЦЕНА ВИНУ тїж ше купцик дзвїгла прє нови закон о трєшарїни.

ПОВЕКШАНА ЦАРИНА НА ВІВОВ НАШОГО СТАТКУ ДО ИТАЛІЈ. — В Рїме вкључєна тїх днєох догварка мєдвї нашу державу и Италию, котра будзе прєтанц од 1. јуна. У истєй догварки по-двїгла Италија царїну на статок, чо го увозїує а Югославиј, а и наша держава дзвїгла царїну на даповдни ствари, чо їх ми у Италиј купуєме.

Бурза

Нови Сад 28. IV. 1932.

Жито	133—135 Дин.
Кукурица бачка и срьмска	96—100 Дин.
Ярєц бачки и срьмски	145—160 Дин.
Овес	136—138 Дин.
Мука 00	240—245 Дин.
Мука число 2	215—225 Дин.
Мука число 6	180—185 Дин.
Кромлї	115—125 Дин.
Кромлї равн червєнї	150—160 Дин.
Пасуля	235—245 Дин.

Козар Дюра, столяр у Руским Керєстуре, будє на ТРЕЦИ ДЕНЬ ВЕЛЬКЕЈ НОЦІ по полїднїк ПРЄДАВАЦ ШИЦОК СВОЈ СТОЛЯРСКИ и ПИИТЕРСКИ СЕРСАН. Хто сцє купиц, най ше ту пїному обяви.

У доктора.

Панє доктор, як то же мому чловєком ише горше и горше?

— Цо? — а тотї цїлїви, чо сом му прї-писал, нїч му не помоги?

— Та яє! Три лєд, а штвартєй нїяк не може прєлїгвуч.

Бло му.

— Як твоєому панови, Янку?

— О барє зло. Нїшика ше сцєл рудиц на мєа а цїпєлу, ає не мог.

— Марто, ти нєшика завн не скоро равн станула. Цо то значї?

— Мнє то панї барє жалї, ає я ту не можєм нїч помогнуд. Бо я барє нє малу шїши